

Warszawa, 23 lipca 2025 r.

WRD.5133.4.2.2024.MW

ZAWIADOMIENIE

Działając na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r., poz. 1292), oraz § 15 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2011 nr 113 poz. 661, ze zm.)

- zawiadamiam o włączeniu karty ewidencyjnej **kamienicy Arona Walfisza przy ul. Wileńskiej 5 w Warszawie**, działka ew. nr 88 obr. 4-13-06, do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

W ramach rozpoznania wartości zabytkowych obiektu MWKZ dokonał jego oględzin, kwerendy archiwalnej oraz analizy stanu zachowania. Budynek przy ul. Wileńskiej 5 wybudowano w 1877 r., początkowo jako dwupiętrową, dla Arona Walfisza, handlarza i właściciela nieruchomości warszawskich, który wydzielił 16 działek z należącej do niego nieruchomości na terenie Przedmieścia Praga. Posesja przy ul. Wileńskiej 5 została oznaczona nr hip. 750-Praga. W 1878 r. jej właścicielami byli Wolf Blühman i Jankiel Kulik, w 1881 r. małż. Marcin i Anna Radeccy, zaś w 1887 r., w drodze publicznej licytacji, Abram Ajzenberg, dla którego na posesji zostały wybudowane dwupiętrowe oficyny boczne oraz oficyna poprzeczna. W 1898 r. właścicielem nieruchomości został Manas Szreiber, który sprzedał ją w 1902 r. Jankielowi Wagmanowi. Kamienica od 1913 r. należała do jego spadkobierców córki Udes z Wagmanów Szreiber i wnuków. W 1914 r., właścicielami nieruchomości zostali Udes Szreiber i Mendel Lipsztadt. Jeszcze w tym samym roku zatwierdzono projekt nadbudowy kamienicy i oficyn do 4 pięter, którą ukończono jesienią 1915 r. Najpewniej po 1918 r. dodano mieszkalne poddasze nad kamienicą i oficynami bocznymi. W 1926 r. Udes Szreiber oddała 1/4 należącej do niej części nieruchomości córce, Łai Szreiber. W latach 30. XX w. w budynku mieścił się skład apteczny Janusza Słomkowskiego i cukiernia Aleksandra Puchalskiego, patrioty i społecznika, która słynęła z tortów oraz z ozdób z cukru i dragantu, zdobiących wejście do lokalu. Z inwentaryzacji zniszczeń Biura Odbudowy Stolicy wynika, że zabudowa przy ul. Wileńskiej 5 nie została uszkodzona w trakcie wojny. Pod koniec 2005 r. doszło do pożaru oficyny poprzecznej i części oficyn bocznych, w wyniku którego w 2006 r. rozebrano jej 2 górne piętra i nakryto ją nowym dachem. W 2011 r. budynki znajdujące się na posesji zostały wysiedlone.

Kamienica założona została na rzucie prostokąta, murowana, 5-kondygnacyjna, o dachu dwuspadowym krytym papą. Elewacja frontowa jest niemal całkowicie pozbawiona tynku, 11-osiowa, z przejazdem bramnym w osi 6. Skrajne części budynku zaakcentowane są lizenami, podobnie jak osie 5-7. Detal architektoniczny zachował się w szczątkowej formie, czytelne są jego pozostałości: pas cokołowy, boniowanie parteru, gzymsy kordonowe i podokienne, fragmenty balustrad balkonowych z motywem wieńca lauowego. Elewacja podwórzowa, z wyjątkiem fragmentu pasa cokołowego,

pozbawiona tynku, 8-osiowa, do budynku przylegają oficyny boczne. Otwory okienne prostokątne, z częściowo zachowaną drewnianą stolarką okienną (większość otworów zamurowano).

Oficyny boczne i poprzeczna są murowane, pozbawione tynku, podpiwniczone, o dachu mansardowym, częściowo pulpitowym. Oficyna zachodnia jest 6-kondygnacyjna, 12-osiowa, z ryzalitami klatek schodowych w 4 i 11 osi, wschodnia 5-kondygnacyjna, 11-osiowa, z ryzalitami klatek schodowych w 4 i 10 osi, fragmenty obu oficyn bocznych oraz oficyna poprzeczna są 3-kondygnacyjne. Oficyna poprzeczna (północna) jest 3-kondygnacyjna, z 9-osiową elewacją. Otwory okienne w oficynach są prostokątne, z zachowanymi elementami drewnianej stolarki okiennej.

Wzniesiona w 1878 r., rozbudowana w 1914 i w 1918 r., kamienica, wraz z oficynami, posiada wartości historyczne, dokumentuje przemiany urbanistyczne dokonywane w obrębie ulicy Wileńskiej, a także podziały parcelacyjne działek na terenie Przedmieścia Praga. Ponadto związana jest z postacią cukiernika Aleksandra Puchalskiego, który w czasie okupacji udzielał pomocy aktorom, członkom podziemia i żołnierzom AK, zatrudniając ich w swoich cukierniach-kawiarniach. Działalność charytatywna Puchalskiego obejmowała również dożywianie matek z dziećmi, finansowanie prasy podziemnej i pomoc więźniom Pawiaka. Kamienica kilkakrotnie zmieniała swój wystrój fasady (pierwotnie neorenesans), pozostałości ostatniej dekoracji pozostają w dalszym ciągu czytelne. Ponadto budynek jest nośnikiem wartości naukowych, które wynikają z autentyzmu zachowanej tkanki oraz formy, która może stanowić źródło do badań XIX-wiecznej zabudowy mieszkalnej na terenie Pragi.

Na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa, a zgodnie z art. 22 pkt. 4 i 5 tejże ustawy, w gminnej ewidencji zabytków (prowadzonej przez organy samorządu terytorialnego w formie kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy) powinny być ujęte zabytki nieruchome: wpisane do rejestru zabytków, znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji oraz inne zabytki wyznaczone przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2025 poz. 418 t.j.), w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim/samorządowym konserwatorem zabytków. Artykuł 7 pkt. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami uwzględnia również ochronę dla zabytku nieruchomego figurującego w gminnej ewidencji zabytków poprzez ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (linii kolejowej/ lotniska użytku publicznego).

Natomiast zgodnie z § 15 ust. 1 ww. rozporządzenia o zamiarze włączenia karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków, o włączeniu tej karty, sporządzeniu nowej karty ewidencyjnej zabytku, o zamiarze wyłączenia karty ewidencyjnej zabytku z wojewódzkiej ewidencji zabytków lub o wyłączeniu tej karty wojewódzki konserwator zabytków zawiadamia niezwłocznie właściciela lub posiadacza zabytku albo nieruchomości lub rzeczy ruchomej, która przestała być zabytkiem.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

/-/

Marcin Dawidowicz
/podpisano elektronicznie/

Załączniki:

1. Karta ewidencyjna (opr. M. Wesołowska, 2025)

Otrzymują:

1. Miasto st. Warszawa, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa
2. Narodowy Instytut Dziedzictwa, ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa
3. Aa (WRD MW)

Do wiadomości:

1. Urząd Dzielnicy Praga-Północ, ul. Kłopotowskiego 15, 03-708 Warszawa
2. Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków Urzędu m. st. Warszawy, ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa

Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek równoważny podpisowi własnoręcznemu (art. 25 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE).

Niniejszy wydruk pisma, na podstawie art. 39³ kodeksu postępowania administracyjnego, nie wymaga podpisu odręcznego. Pismo zostało wydane w formie dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Wydruk pisma stanowi dowód tego, co zostało stwierdzone w piśmie wydanym w formie dokumentu elektronicznego. Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby, która pismo podpisała, a także identyfikator pisma nadawany przez system teleinformatyczny, za pomocą którego pismo zostało wydane – w załączeniu.